Úspešný štrajk v lodeniciach v Puerto Real

Anarchosyndikalizmus v praxi

Keď španielska vláda ohlásila program „racionalizácie" lodeníc v Puerto Real, pracujúci vyšli do štrajku. Veľké odhodlanie a vynaliezavosť nielen samotných pracujúcich, ale aj ľudí z okolitých obcí a sídlisk, prinieslo svoje výsledky. Činnosť anarchosyndikalistického zväzu CNT v Puerto Real a jeho okolí viedla k tomu, že priama demokracia sa stala súčasťou miestnej politickej kultúry, ktorá odmietla kontrolu politikov, odborových byrokratov či „odborníkov", čím dokázala uchovať kontrolu priamo na pracoviskách a v lokalite. Masových všeobecných zhromaždení v prístavoch a v blízkej komunite sa zúčastňovali robotníci, ich rodiny, susedia a všetci podporovatelia. Následne sa súčasťou aktivít odporu stali aj boje týkajúce sa zdravotníctva, daní a environmentálnych a iných záležitostí.
V roku 2004 sa v lodeniciach bojovalo znova. Tentokrát však v celom Španielsku.

NAKLADATEĽSTVO BOD ZLOMU

NAKLADATEĽSTVO BOD ZLOMU (NBZ) je neziskový a benefičný vydavateľský projekt zameraný na publikovanie prevažne prekladov textov a filmových dokumentov, ktoré sa zaoberajú slobodným hnutím pracujúcich. Približuje diela, ktoré sú bežne ťažko dostupné alebo dostupné len v cudzom jazyku. Funguje ako spolupracujúca skupina Priamej akcie (MAP Slovensko).

Doteraz vydané tituly:
Noam Chomsky „Nevyhnutné ilúzie, médiá a propaganda“ (1999)
Laslo Sekelj „Anarchizmus, marxizmus a priama demokracia“ (1999)
Michail Bakunin „Marxizmus, sloboda a štát“ (1999)
Úvod do foriem priamych akcií pracujúcich – vrecková príručka pre naštvaných pracujúcich (2002)
Graham Purchase „Anarchizmus a ekológia“ (2002)
Zanon – továreň bez šéfov. Maté, hlina a výroba (CD/DVD, 2005)
Anarchizmus v Amerike (CD/DVD, 2006)
Železná kolóna „My sa trosiek nebojíme...“ (hudobné CD, 2007)

* * * * *

PRIAMA AKCIA (PA) je združením ľudí, ktorí nechcú byť ticho pred svojvôľou politikov a zamestnávateľov. Pôsobí v regióne Východ, Západ a Bratislava a zameriava sa na podporu štrajkujúcich a protestujúcich skupín a jednotlivcov, vzdelávaciu, kultúrnu a vydavateľskú činnosť, organizovanie prednášok a diskusií. Vznikla v roku 2000, kedy sa tiež stala sekciou MAP.

MEDZINÁRODNÁ ASOCIÁCIA PRACUJÚCICH (MAP) bola založená v roku 1922 v Berlíne. Je konfederáciou odborových zväzov a propagačných skupín zo 16 krajín sveta, ktoré sa vyznačujú nehierarchickou organizáciou, sú riadené členskou základňou, nemajú platených funkcionárov a svoje záujmy presadzujú priamymi akciami (napr. štrajkami).

* * * * *

Úspešný štrajk v lodeniciach v Puerto Real
Anarchosyndikalizmus v praxi
Nakladateľstvo bod zlomu (2008), prvé vydanie
Preklad a grafickú úprava: Michal Tulík
Jazykové korektúry: Nadia Hladká

NBZ, P.O. BOX 16, 840 08 Bratislava 48, Slovensko
web: http://nbz.priamaakcia.sk, e-mail: nbz@priamaakcia.sk

ZDROJE:

Anarcho-syndicalism in Puerto Real (1995) La Presa/Solidarity Federation
http://www.solfed.org.uk/booklets/pdfs/anarcho-syndicalism-in-puerto-real.pdf

Libcom.org
http://libcom.org/library/anarcho-syndicalism-in-puerto-real-review

Workers Solidarity (no. 46, 1995)
http://www.struggle.ws/ws95/spain46.html

Revolutions pre Minute
http://www.red-star-research.org.uk/rpm/entrevista.html
http://www.red-star-research.org.uk/rpm/huelga%20reports01.html
http://www.red-star-research.org.uk/rpm/huelga%20reports02.html

OBSAH:

PREDSLOV K SLOVENSKÉMU VYDANIU

Anarcho čo?

Brožúra o štrajku v Puerto Real je zrozumiteľným príkladom na objasnenie, čo to ten krkolomný pojem anarchosyndikalizmus vlastne znamená. Nie cez ťažké teoretické úvahy, ale cez činy obyčajných robotníkov v lodeniciach. Text veľmi jednoduchým a čítavým štýlom prezentuje, aké myšlienky stoja za anarchosyndikalizmom, aká metóda boja to je, aké spôsoby využíva pri organizovaní a aké pri rozhodovaní. Snažíme sa ukázať, že anarchosyndikalizmus ponúka praktické riešenia každodenných problémov, a to aj takých, s ktorými sa na prvý pohľad nedá pohnúť.

Text je rozdelený do dvoch častí. Prvá je prekladom textu *Anarchosyndicalism in Puerto Real*, ktorú vydala Solidarity Federation z Veľkej Británie. Úvod tvorí všeobecný pohľad na situáciu v Puerto Real, kde mal silné zastúpenie anarchosyndikalistický zväz CNT. Následne sa posunieme o 6 rokov dopredu na konferenciu v Londýne, kde o štrajku z roku 1987 rozprával jeho aktívny účastník zo CNT a kde je zachytená aj diskusia s publikom. Po tejto časti nasleduje rozhovor, ktorý objasňuje dôležitú úlohu manželiek lodiarov a popisuje ich vlastnú iniciatívu a aktivity počas konfliktu. Ďalší rozhovor poukazuje na dianie po vstupe odborov na scénu v čase krátkeho upokojenia situácie v roku 1987.

V druhej časti sme spracovali správy z roku 2004 spracované Jimom Bradleym z projektu *Revolutions per Minute*. Podarilo sa mu zachytiť boje, ktoré vypukli v zime a v jeseni roku 2004 v Puerto Real a ďalších deviatich španielskych mestách s lodenicami. Išlo o rovnako ostré konflikty a boje ako pred 17 rokmi. Viac sa tu opisujú napríklad pouličné strety, úloha masmédií, ochromenie štrajkového hnutia po bombových útokoch v madridskom metre, či správanie odborov, ktoré sa opäť postavili proti vlastným členom. Vysvetlenie situácie dopĺňa rozhovor s členom CNT-Sevilla. Sme radi, že sa nám podarilo získať tieto informácie z doby skutočne nedávnej. Umožnili nám predstaviť plnší pohľad na históriu boja v jednom priemyselnom sektore v priebehu takmer 20 rokov.

Brožúru sme nazvali „Úspešný štrajk...“, čo znie troška nadšenecky. Obsah brožúry však potvrdzuje, že slovo „úspešný“ je v súvislosti s bojmi v rámci kapitalizmu veľmi neistým pojmom. To, čo si vybojujú pracujúci či študenti, či ktokoľvek iný, nie je chránené navždy. Naopak, je to len jedna fáza v opakujúcom sa útoku kapitálu na naše životy. Aj toto je jeden z dôvodov, prečo vnímame ako dôsledný predovšetkým anarchistický koncept odborárstva. Ide ďalej ako len za žiadanie zlepšení a chápe, že sú len dočasné. Chce ukončiť tento kolobeh neustálych útokov a neistú situáciu, v ktorej musíme žiť.

Nedokážeme tu samozrejme rozvinúť všetky tieto myšlienky. Neposkytujeme ani

Pracujúci v Puerto Real bojovali proti obrneným transportérom polície, ktorá zastavila ich pochod do Cádizu.

Puerto Real, 6. 10. 2004

Neskôr ukázali verejnosti strely, ktoré na nich odpálila polícia.

Násilné akcie lodiarov otriasli novým prezidentom Zapaterom. Niektorí komentátori ich označili za „mestskú gerilu“. V odboroch rastie tlak, vo veľkých zväzoch dochádza k rozkolom. Dva najväčšie zväzy (CC.OO a UGT) oznámili nedávno podporu privatizácie, čo ostatné odbory úplne zdesilo.

Ešte pred najnovším stretnutím odborov a SEPI oznámilo niekoľko lodeníc (vrátane tých v Seville a Gijóne), že pozastavujú plány priamych akcií, aby sa zoznámili s novým návrhom, ktorý by nemal viesť k zatváraniu a prepúšťaniu. Uvidí sa, či je táto ponuka skutočne taká, ako sa javí na prvý pohľad, a aká bude budúcnosť pracujúcich v dodávateľskom sektore.

Spísal Jim Bradley (Revolutions per Minute), 11.10.2004
http://www.red-star-research.org.uk/rpm/huelga%20reports02.html

Pracujúci z Manises zablokovali v ten istý deň diaľnicu k letisku vo Valencii.

Manises, 30. 9. 2004

V Manises sa obzvlášť obávajú snahy miestnej vlády predať lodenicu stavebným developerom kvôli vysokej cene pozemkov.

1. októbra sa odohral veľký generálny štrajk v San Fernande a Puerto Real na podporu lodeníc. Bol to prvý takýto štrajk od roku 1991.

Sevilla, 5. 10. 2004

Na demonštráciu v Seville prišlo **5. októbra** okolo 25 000 ľudí z celej Andalúzie. Pridali sa aj pracujúci z továrne Altadis a parku Magical Island (kde tiež hrozí prepúšťanie), ako aj robotníci z fabrík FASA-Renault a EADS-CASA.

Sevilla, 5. 10. 2004

6. október bol v znamení ďalších ostrých bojov. Situácia v Seville po tom, čo polícia zabránila pochodu lodiarov ulicami mesta, pripomínala stredovekú bitku, kedy sa obe strany dohadovali na mieste a čase stretu.

Robotníci strieľali na políciu podomácky vyrobené raketky, zapaľovali autá a hádzali zápalné fľaše.

V San Fernande prišiel 38-ročný muž o oko počas ďalšieho ostrého boja pri lodeniciach. Zasiahla ho policajná strela zo vzdialenosti asi 60 metrov. Zasiahnutý bol v areáli továrne. Sanitku, ktorá ho mala odviesť do nemocnice, zablokoval obrnený transportér, ktorý bol úmyselne zaparkovaný pred bránou lodenice.

Puerto Real, 6. 10. 2004

Sevilla, 6. 10. 2004

detailný opis a vysvetlenie všetkých udalostí. Niektoré sú iba spomenuté a nevieme ako sa vyvinuli. Práve túto otvorenosť považujeme za jednu z najväčších hodnôt. Dúfame, že sa stane podnetom pre TVOJE vlastné úvahy.

Michal Tulík
Nakladateľstvo bod zlomu, február 2008

Čo je CNT?

Písať o boji v Puerto Real sa nedá bez toho, aby sme sa nezastavili bližšie pri Národnej konfederácii pracujúcich (Confederación Nacional del Trabajo – CNT). Vznikla v roku 1910 a do puču generála Franca v roku 1936 bola najväčšou organizáciou pracujúcich v Španielsku s takmer dvoma miliónmi členov.

V roku 1936 vyhral voľby v Španielsku Ľudový front, čo bola koalícia straníckych komunistov, sociálnych demokratov a liberálov. Nová vláda síce zaviedla len malé reformy, no na španielsku vládnucu triedu to bolo aj tak veľa. V júli 1936 sa fašisti vedení generálom Francom pokúsili o puč. Vláda v Madride bola ochromená a keby nebolo anarchosyndikalistov zo CNT, fašisti by dosiahli ľahké víťazstvo. V Barcelone a ďalších mestách vyšli ľudia do ulíc, obkľúčili kasárne a ozbrojili sa zväčša zastaralými zbraňami, ktoré našli. Puč fašistov bol zastavený. Začala sa španielska revolúcia a občianska vojna trvajúca do roku 1939.

V Katalánsku na severovýchode Španielska mali teraz anarchistické skupiny plnú kontrolu. Väčšina majiteľov tovární utiekla, takže ľudia ich začali spravovať sami. Boli vytvorené susedské výbory, ktoré distribuovali potraviny. Zorganizovali sa milície pracujúcich, ktoré sa vydali do oblastí kontrolovaných fašistami. Farmári na vidieku skolektivizovali pôdu, ktorá dovtedy patrila niekoľkým bohatým veľkostatkárom. Boli založené slobodné komúny a prezident Katalánska ponúkol svoju rezignáciu v prospech CNT. Pri moci však bol stále Ľudový front v Madride a Francovi fašisti kontrolovali takmer polovicu krajiny. CNT sa rozhodla, že antifašistická jednota je dôležitejšia ako šírenie revolúcie. Vedeli tiež, že potrebujú pomoc Ruska a západných demokracií, aby porazili fašistov, ktorí mali podporu Hitlera a Mussoliniho. Preto uzavreli dohodu s vládou v Madride. CNT vstúpila najprv do katalánskej a potom aj do federálnej vlády a jeden z najvýznamnejších zástancov anarchizmu v Španielsku Garcia Oliver sa zrazu stal prvým (a dúfajme posledným) „anarchistickým" ministrom spravodlivosti.

Spojenectvo s Ľudovým frontom sa ukázalo ako osudný omyl. Západné demokracie odmietli pomôcť republikánskej strane konfliktu, pretože viac než fašistov sa obávali revolúcie pracujúcich. Rusko poslalo nejaké zbrane, ale zariadili, aby išli spojencom komunistickej strany. Žiadosti anarchistických milícií o dodávky zbraní boli zamietnuté a milície sa nakoniec museli spojiť s Ľudovou armádou. Skolektivizované továrne a farmy sa rozpadli a komunistická strana už pripravovala tajné väzenia. Posledným odporom anarchistov bol máj 1937, kedy sa polícia pokúšala prevziať telefónnu ústredňu, ktorá bola pod kontrolou CNT. Po niekoľkých dňoch pouličných bojov sa vedenie CNT rozhodlo ustúpiť. Občianska vojna trvala ďalšie 2 roky, ale revolúcia sa už skončila.

Po smrti Franca v roku 1975 a páde jeho režimu začala CNT prekvitať. Behom

21. septembra prišiel na rad Gijón s blokádou ciest a železníc.

23. septembra robotníci zo Sestao postavili barikády z horiacich áut. 24. septembra boli v Gijóne opäť nepokoje a horiacimi pneumatikami sa blokovali cesty.

Demonštrácia vo Ferrole 21. 9. 2004

27. septembra lodiari zo San Fernanda už druhý deň blokovali hlavný železničný ťah, tentokrát dokonca vytrhli zo zeme 100 metrov koľajnice!

San Fernando, 27. 9. 2004

28. septembra sa konali demonštrácie vo všetkých španielskych lodeniciach.
Počas celého sporu prejavili miestne komunity v okolí lodeníc veľkú podporu štrajkujúcim a vo veľkom sa k ním pripájali počas demonštrácií.

Jednota medzi pracujúcimi zo španielskych lodeníc je vítanou zmenou. V minulosti sa často stávalo, že regionálni politici a odbory dokázali poštvať proti sebe jednotlivé lodenice a boli tu obavy, že niektoré menšie lodenice zostanú v boji osamotené.

Touto jednotou otriasla správa z **30. septembra**, kedy lodiari zo Sestaa zistili, že jedna loď, ktorá mala byť vyrobená u nich, sa presúva do Puerto Real.

IZAR San Fernando má budúcnosť, 28. 9. 2004

Hnev, ktorý vyvolalo toto rozhodnutie, viedol k jednému z najnásilnejších dní.

Pokojná demonštrácia 3 000 štrajkujúcich vo Ferrole vyústila do násilností, keď začali blokovať cesty k letisku. Hliadka jedného z vojenských objektov vo Ferrole hrozila použitím zbraní voči demonštrantom, ktorí na ňu hádzali raketky.

Sestao, 30. 9. 2004

vali hlavné cesty a diaľnicu.

16. septembra sa rozprúdil boj v lodeniciach Sestao v Bilbau. Opäť horeli barikády a došlo k blokáde ciest a železničných tratí (na jednom mieste bol použitý vidlicový zdvihák na zber materiálu na lepšiu blokádu cesty).

Boje boli hromadné a zúrivé. Jeden robotník prišiel o oko, keď zvlášť brutálne oddiely baskickej polície „Ertzaintza" zaútočili slzotvorným plynom a gumovými guľami (podobné ako projektily, len okrúhle).

Do ulíc vyšli aj pracujúci z Puerto Real. Použili katapulty na odpaľovanie oceľových ložísk na políciu, ktorá obrnenými transportérmi zablokovala cestu do Cádizu.

Gumová guľa a zranenie ramena, ktoré spôsobila (Puerto Real 6. 10. 2004)

Lodiari zo San Fernanda sa rozhodli pre pauzu po šiestich dňoch pouličných bojov a blokád.

17. septembra sa veľká skupina robotníkov pokúsila zablokovať most Centennial V v Seville, bola však vytlačená k lodeniciam útokom agresívnej poriadkovej polície, ktorá zranila najmenej 23 ľudí. Odpoveďou bola blokáda inej hlavnej cesty stojanmi na svietidlá a nábytkom z nákladiaka.

Na 21., 28. a 30. septembra boli zvolané oficiálne štrajky, ktoré boli spojené s veľkými pokojnými demonštráciami, aj keď v niektorých lodeniciach došlo ku konfrontáciám.

pár mesiacov sa jej členstvo vyšplhalo z niekoľko sto aktivistov na vyše 200 000. Koncom 80. rokov nastal rozkol v otázke účasti v štátom regulovaných podnikových výboroch, ktoré vyjednávajú so šéfmi. (V Španielsku mnoho zamestnancov nie je v odboroch, no všetci volia zástupcov do podnikových výborov.) Reformistické krídlo, ktoré chcelo, aby sa CNT zúčastňovala volieb do podnikových výborov, neskôr vytvorilo odborový zväz CGT.

Dnes má CNT zhruba 6 000 členov a je na dobrej ceste znova sa stať účinnou organizáciou na pracoviskách aj mimo nich vo všetkých regiónoch Španielska.

Úspešný štrajk v lodeniciach v Puerto Real v roku 1987

ÚVOD

Konflikt v prístavnom meste Puerto Real na juhozápade Španielska, ku ktorému došlo v roku 1987, bol významným príkladom anarchosyndikalistickej praxe, ktorá vybočuje z tradičných vžitých mýtov o anarchosyndikalizme. Nešlo len o boj, ktorý by bol úzko zameraný na pracoviská, čo je aj dnes bežne rozšírená mylná predstava o anarchosyndikalizme. Išlo skôr o úplné vyjadrenie anarchosyndikalizmu ako myšlienky, ktorá presahuje pracovisko. V tomto boji hrala podstatnú a rozhodujúcu úlohu Národná konfederácia práce (CNT).

Účasť CNT znamenala zlom v metódach organizovania a formách uskutočnených akcií. Líšila sa od zaužívanej praxe reformistických odborov a mala zásadné dôsledky.

Keď vládna PSOE (Socialistická strana s neoliberálnymi praktikami) ohlásila program „racionalizácie" v prístavoch Puerto Real, robotníci vyšli do štrajku. CNT bola hlavnou organizáciou, ktorá rozšírila akcie do blízkeho susedstva. Výsledkom bola porážka vlády a dosiahnutie viacerých zlepšení v oblasti miezd a pracovných podmienok.

Na tomto výsledku sa výraznou mierou podpísalo nielen odhodlanie a vynaliezavosť pracujúcich, ale aj komunity. Masových všeobecných zhromaždení v prístavoch a v blízkej komunite sa zúčastňovali robotníci, ich rodiny, susedia a všetci podporovatelia. To považujeme za obrovský úspech.

Priamu demokraciu vniesla do miestnej politickej kultúry a odporu práve dlhoročná práca CNT v Puerto Real a okolí. Ľudia rozhodovali za seba a pre seba, odmietli kontrolu politikov, odborových byrokratov či „odborníkov", čím dokázali uchovať kontrolu priamo na pracoviskách a v lokalite.

Po štrajku v lodeniciach v roku 1987 dochádzalo k prepájaniu iných konfliktov, kampaní a problematík – boje týkajúce sa zdravia, daní, ekonomických a kultúrnych otázok a životného prostredia sa viedli v rámci spoločných aktivít odporu.

V Puerto Real sa ukázalo, že je potrebné budovať hnutie nielen za vyššie mzdy a lepšie pracovné podmienky, ale proti celému kapitalistickému systému. Máme možnosť čerpať zo skúseností a poučiť sa z nich a pre dnešnú situáciu a 21. storočie prísť s ďalšími novými myšlienkami. Táto brožúra by mala slúžiť práve na tento účel.

Chronológia udalostí (september-október)

Po volebnom víťazstve socialistickej strany PSOE v marci 2004 s ňou najväčšie odbory náhle uzavreli pakt, aby zastavili aktivity robotníkov v priemysle. Oficiálne to prezentovali ako „šancu" pre vládu, aby zachránila lodenice. Neoficiálne sa vie, že odbory strácali kontrolu nad akciami pracujúcich a cynicky tiež využili situáciu po bombových útokoch v madridskom metre, aby zastavili násilné štrajkové akcie.

CNT bola z tohto totálneho zapredania sa natoľko znechutená, že lodenice v tom čase odpísala a nedávala im už žiadnu nádej. Nádej nedávala ani samotnému odvetviu, ktoré prešlo v 80. rokoch troma plánmi reštrukturalizácie so stratou 30 000 pracovných miest. V marci to vyzeralo, že lodenice sa podriadili novej vláde a skončili. Leto ukázalo, že táto predpoveď sa naplní. Vláda vytvorila komisiu, ktorá mala rozhodnúť o budúcnosti lodeníc. Tento krok ľudia chápali ako nový spôsob, ako ešte viac okresať stavy v odvetví. V júli sa ukázalo, že predošlá vláda neoliberálnej Ľudovej strany vedela o tom, že Európska únia požaduje vrátenie 300 miliónov eur, ktoré dostal IZAR nelegálne, ale že sa neunúvala informovať o tom novú vládu PSOE. To znamená, že lodenice sú v ešte väčších finančných ťažkostiach.

Začalo sa to **8. septembra**, keď SEPI oznámila, že spoločnosť rozdelí na dve, pričom jednu z nich sprivatizuje. Štát takto chce transformovať polovicu lodeníc na ziskovú výrobu lodí pre armádu (a udržať si nad nimi kontrolu) a polovicu premeniť na komerčnú lodiarsku firmu, ktorú potom odpredá.

9. septembra sa konali demonštrácie lodiarov v celej krajine a najväčšie odbory oznámili na september štvordňový oficiálny štrajk. Zvyšok týždňa bol v znamení bojov robotníkov s políciou v San Fernande (Cádiz), kde hrozí zatvorenie lodenice. Horiace barikády boli postavené cez diaľnice a železničné trate.

Počas prvého oficiálneho štrajkového dňa **14. septembra** sa konali demonštrácie vo všetkých španielskych lodeniciach. Došlo k stretom v uliciach a stavaniu barikád v mestách San Fernando a Puerto Real.

Deň na to (a počas celého zvyšku septembra) sa konali divoké štrajky robotníkov v San Fernande. Polícia bola zaskočená. Horiace barikády a prevrhnuté zapálené auto zabloko-

skončia s trvalými následkami po zraneniach očí. Polícia prichádza v plnej zbroji, s chráničmi na celom tele, maskami, štítmi, obrnenými transportérmi, tajnými kamerami, tankami, vystreľovacími elektrickými paralyzérmi, brokovnicami… Nosia si úplne všetko. Potom nabehnú do továrne a začnú všetko ničiť: ničia ploty a stroje, ničia plechy áut, rozbíjajú na nich okná, strieľajú do nás a šíria strach. Ak by dostali rozkaz pozabíjať nás, urobili by to. Nikto nemôže povedať, že robotníci odpovedali rovnako. Jediní policajti, ktorí mali nejaké problémy, boli dvaja, ktorých odniekiaľ zasiahli raketky. Ale dobre vieš, že to sa proste stáva. Musíme si byť na čistom: my sme pracujúci využívajúci naše práva: právo na štrajk, právo demonštrovať a vyjadrovať sa, právo na prácu, právo na organizovanie sa v odboroch a právo žiť dôstojný život. Tí, ktorí používajú násilie, aby nám upreli tieto práva, sú zástupcami štátu. Obranu týchto práv nepovažujem za násilie.

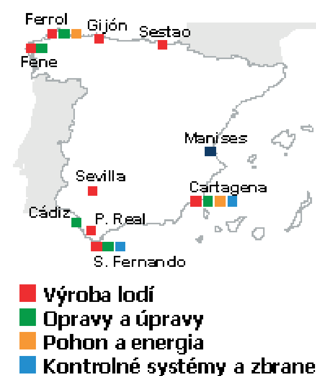

Použitá policajná munícia zozbieraná CNT Sevilla

Preklad do angličtiny: Jim Bradley, 2004

Juhozápad Španielska

Mapa lodeníc IZAR

RACIONALIZÁCIA A ODPOR

Pepe Gomez z anarchosyndikalistického zväzu CNT sa v roku 1993 zúčastnil diskusie „Odbory v kríze – budovanie anarchosyndikalistickej alternatívy“, ktorú zorganizovali pracujúci v doprave, verejných službách a školstve v Londýne. Nasledujúca časť brožúry je prepisom jeho prejavu:

„V prvom rade by som chcel zasadiť racionalizáciu do kontextu Španielska 80. a 90. rokov. Racionalizácia je kapitalistická nevyhnutnosť. Je reakciou na neustálu potrebu zefektívňovať a meniť spôsob výroby. Kapitál preniká celou spoločnosťou a smeruje k zvyšovaniu ziskov v istých priemyselných odvetviach. Kapitál je pružný, hýbe sa. Tiež by som chcel podotknúť, že pre tento neustále silnejúci proces racionalizácie neexistuje riešenie v rámci kapitalistického systému. Riešenie problému racionalizácie má skôr revolučný charakter.

V tomto kontexte je potrebné uvedomiť si, že kapitalizmus potrebuje nejaké nástroje, aby udržal status quo. Potrebuje politické strany a potrebuje aj reformistické odbory, ktoré sa stali pilierom celého kapitalistického systému. Reformistické odbory sú živené kapitalizmom a hlavnou charakteristikou reformistov je ich snaha neutralizovať akúkoľvek rebéliu alebo kritické otázky pracujúcej triedy.

Vám ale asi nemusím zdôrazňovať zlyhania a hanebnú povahu reformistických odborov a politických strán. Prejdem preto k špecifickej situácii v Puerto Real.

Z marxistického pohľadu máme pred sebou dve otázky. Po prvé, marxizmus oddeľuje ekonomické od politického a pokúša sa šíriť myšlienku ekonomických odborov, odborov, ktoré sa venujú čisto ekonomickým otázkam, pričom politické otázky rieši politická strana. Po druhé, náš boj musíme viesť proti celej kultúre, ktorá bola vybudovaná okolo konceptu zastupiteľstva a delegovania moci na iných. Anarchosyndikalizmus odmieta toto dedičstvo marxizmu a snaží sa, aby ľudia mohli zničiť kultúrnu závislosť a vybudovať novú kultúru, ktorá je založená na ich vlastnej činnosti a akciách.

Nám ide o to, aby sme vybudovali organizáciu, ktorá svojim členom a členkám umožňuje naozaj sa zúčastňovať na jej chode a rozhodovať, čo a ako sa má robiť. Toto je podľa nás oveľa podstatnejšia forma priamej akcie ako napríklad ozbrojený boj.

Vybudovať organizáciu, v ktorej funguje neustála diskusia, nie je vec niekoľkých mesiacov. V Puerto Real sme ju budovali zhruba 15 rokov. V praxi ale dokázala poskytnúť možnosti riešenia problémov, ktoré sú mimo sféru parlamentu.

Najpodstatnejšie je, že sa nám podarilo vytvoriť štruktúru, v ktorej neustále dochádzalo k všeobecným zhromaždeniam. Inými slovami, o tomto konkrétnom konflikte rozhodovali ľudia, ktorí sa ho priamo zúčastňovali.

Každý štvrtok sa konali v okolitých mestách a dedinách všeobecné zhromaždenia celej komunity. Každý, koho sa týkala nejaká problematika, či už to boli samotní robotníci z prístavu alebo ženy, deti, či starí rodičia, mohol prísť a hlasovať a byť súčasťou rozhodovacieho procesu, ktorý určoval, čo sa bude diať ďalej. Vytvorili sme

mienkach vyjednávať?

Naše zdroje sú zdroje našej organizácie, teda CNT Sevilla a CNT v Andalúzii a celom Španielsku, plus podpora od ľudí, ktorí napríklad držia naše transparenty, plus solidarita ľudí, ktorí nás podporujú. Toto všetko máme aj bez toho, aby sme participovali na odborových voľbách. Vyjednávania nezávisia od ničoho iného než od sily. Nemáme žiadne právne zastúpenie, no naše názory sa stále berú na vedomie. Na anarchosyndikalizmus ti stačí bojovnosť. Neviem, či to nebude znieť veľmi dogmaticky, ale tak to vnímam ja. A tak to praktikujem. Kam nás po 20 rokoch dostalo tradičné odborárstvo so svojimi darmi a dotáciami od štátu a zastupiteľským systémom?

CNT Sevilla si v posledných rokoch získala dobré meno sériami väčších aj menších konfliktov, napríklad v lodeniciach...

Podľa mňa je význam CNT Sevilla menší ako význam iných skupín CNT, ktoré v súčasnosti odvážne bojujú v celom Španielsku. Toto je o celej CNT, nie o CNT Sevilla.

Je pravda, že lodenice robia lode pre armádu?

V Seville sme nerobili na žiadnom type armádneho projektu. Lodenice v Cartagene a Galícii áno. Osobne si myslím, že ak by k tomu došlo, prišla by od nás negatívna kritika. Pracovať pre políciu, armádu alebo stavať lode pre námorné sily - pre mňa je to veľmi podobná vec. Myslím, že uživiť sa dá aj lepším spôsobom.

Uvažovali ste o riadení lodeníc samosprávne?

Nie. V súčasnosti by to asi bolo veľmi zložité. Na to potrebujeme viac skúseností.

Aké akcie plánujete?

Je hotový kalendár priamych akcií vrátane štrajkov, demonštrácií atď.

Odkiaľ sa berie tá konfrontačná klíma v súvislosti s políciou?

A akú inú klímu by si čakal? Polícia je rukou vlády. Nerobí sa nič preto, aby konflikt zostal vnútri lodeníc, a keď vyjdeme do mesta, vždy nás drvia celou svojou silou.

Ale v novinách a v televízii vidíme zábery robotníkov, ktorí hádžu na políciu všetko možné...

Neviem, čo odo mňa chceš počuť. A čo majú hádzať? Kvietky? Všimol si si, že neukazujú, čo na nás hádže polícia? Gumové gule a rôzne nové druhy slzotvorného plynu. Tucty našich kamarátov odviezli do nemocnice Virgen del Rocío. Niektorí možno

za posledných 20 rokov procesom konverzie. Výsledkom je, že z dodávateľského sektora sa stal sektor dominantný. Tu zamestnáva 1100 ľudí. Podnikový výbor ale zostáva výborom IZARu, pretože v dodávateľských firmách tieto organizácie chýbajú, prípadne sú nefunkčné. Vo výbore v IZARe to celé už 30 rokov riadia CC.OO. Opakovane vyhrávajú voľby do podnikového výboru, pretože vo firme majú vytvorenú sieť „klientov", ktorí majú prístup k rôznym „službičkám a výhodám", ktoré dokážu odbory a ich byrokrati zabezpečiť.

Aký je vplyv CNT?

V lodeniciach máme skupinu CNT. Naše argumenty na zhromaždeniach sú prijímané kladne a ovplyvnili niekoľko stoviek robotníkov. A teraz nehovorím nejakú propagandu. Toto je fakt.

Ako to, že máte vplyv?

Vysvetľujeme naše stanoviská a vyhýbame sa tomu, aby sa z nás stal nejaký predvoj. Sme proti nestabilite našej pracovnej situácie a demonštrujeme za zachovanie zamestnanosti a dôstojnosti pracujúcich. Ak sme si istí, že ľudia pôjdu do akcií, sme prví, kto sa k nim pridáva. Podporujeme tých, ktorí stoja na okraji, aby sa mohli vyjadrovať a bojovať za svoje práva. Nezaujímajú nás maškarády v oblekoch a slušné rečičky. Máme vplyv, pretože naše postoje vyjadrujú ľudia, ktorí niečo robia, a nie nejakí hovorcovia. Tiež bojujeme za slobodu odborového združovania, za práva, ktoré sa stali rukojemníkmi systému podnikových výborov (tam, kde sú vytvorené) a sú terčom represie a vyvolávania strachu v dodávateľských firmách (kde výbory nie sú). Toto hovoríme, a preto máme vplyv.

Aká je úloha výboru z IZARu v tomto konflikte?

Úloha výboru je úlohou Federácie pracujúcich v kovopriemysle (patrí k CC.OO). V skratke ide vlastne o snahy upokojovať priame akcie. Majú vplyv v IZARe, ale nie v dodávateľskom odvetví, z ktorého majú obavy, lebo vedia, že tam nemajú zastúpenie a mohlo by tam dôjsť k podnieteniu konfliktu. Aspoň taký je môj názor.

Aký je v lodeniciach vzťah medzi podnikovým výborom a CNT?

Vo všeobecnosti je to vzťah vzájomného rešpektu. Párkrát sa ale stalo, že došlo k veľmi vážnym konfrontáciám, keď sme videli, ako tlmia priame akcie.

Na aké zdroje sa môže CNT spoľahnúť, keď nemá zastúpenie v podnikových výboroch a nezúčastňuje sa podnikových volieb? Ako môže v týchto pod-

teda štruktúru, ktorá sa podstatne líšila od štruktúry politických strán, v ktorých sa rozhoduje zhora nadol a potom sa rozhodnutia posúvajú dole na plnenie. V Puerto Real sa nám podarilo robiť rozhodnutia zdola, čo je v úplnom protiklade k fungovaniu politických strán.

Anarchosyndikalizmus, alebo niektorým možno viac sedí pojem revolučný unionizmus či revolučné odborárstvo, je bezvýznamný, pokým nemá anarchistické základy. To, čo sme sa pokúšali ukázať v Puerto Real je, že anarchosyndikalistický odborový zväz nie je len ekonomickou organizáciou, ktorá sa venuje konfliktom v továrňach, ale že má oveľa širšie sociálne a politické ciele. V Puerto Real sa nám podarilo prepojiť rozličné konflikty. Po boji v lodeniciach sme sa pustili do bojov v oblasti vzdelávania, poskytovania zdravotníckych služieb či kultúry. Bojovali sme aj proti navrhovanému vybudovaniu golfového areálu, proti privatizácii cementárne a proti zvyšovaniu miestnych daní. Jednoducho sme sa snažili ukázať, že anarchosyndikalistický zväz je oveľa viac ako len ekonomická organizácia.

Podarilo sa nám zorganizovať hnutie, ktoré je koordinované na ekologickej úrovni a dokáže sa postaviť proti rôznym projektom, o ktorých sa diskutovalo. Prepojili sme 12 rôznych lokálnych organizácií, takže anarchosyndikalizmus v Puerto Real nepôsobí len na úrovni priemyslu, ale prepája sa s ďalšími rôznorodými bojmi.

Snažili sme sa, aby sa týchto 12 skupín riadilo skôr zmyslom pre konsenzus ako nejakou organizáciou, ktorá by do nej tlačila svoje špecifické myšlienky. Chceli sme preto vytvoriť systém priamej demokracie, kde rôzne organizácie môžu prispieť vlastnými bodmi do agendy, o ktorej sa bude diskutovať. Neexistuje tam žiadna ústredná alebo úplná kontrola či riadiaca skupina, ktorá má moc nad zvyškom. Skôr ide o federalistickú a otvorene demokratickú organizáciu.

PRIAMA AKCIA A PRIAMA DEMOKRACIA

Celý konflikt vypukol ako reakcia ľudí z lodeníc na to, že už asi 5 rokov bol nedostatok práce. Cieľom vlády bolo zrušiť celú výrobu.

Koncom roka 1987, keď mal mesto navštíviť španielsky kráľ, sa CNT rozhodla, že na problém upozorní zablokovaním hlavnej cesty a jediného mostu, ktorý spája Cádiz s Puerto Real, čo sú dôležité strategické miesta. CNT zabarikádovala cestu, aby kráľ nemohol prejsť.

Každý utorok sa uskutočňovali sabotáže a priame akcie. Odpájali sme telefónne spojenie, celé provincie boli každý utorok bez telefónov. Každý štvrtok sa konali zhromaždenia v dedinách.

Do Puerto Real bolo vyslaných vyše tisíc policajtov z celej krajiny, aby zabránili týmto aktivitám. CNT bola obvinená zo smrti dieťaťa, ktoré sa kvôli barikádam nemohlo dostať do nemocnice, pričom v skutočnosti sme sanitky vždy púšťali. Išlo o jediné vozidlá, ktoré mali voľný priechod.

Vždy v utorok sme od siedmej ráno do tretej popoludní okupovali kancelárie lodeníc. Prístavy sú veľké, takže barikády sa nám podarilo postaviť len na niektorých

miestach. Ľudí, ktorí sa večer vracali domov, sme museli chrániť pred políciou. Naši ľudia boli preto na jednej alebo dvoch lodiach vybavení katapultmi a ďalšími vecami, aby sa pri odchode mohli brániť.

Keď už barikády stáli na okraji mesta, políciu sme nepúšťali. Ľudia hádzali zo striech domov riad, chladničky, stoly, proste všetky staré nepotrebné veci na autobusy, ktoré privážali políciu. Barikádami bola odrezaná aj železnica a padlo aj pár telegrafných stĺpov.

V utorok sa konali všeobecné zhromaždenia aj v samotných lodeniciach. Rozhodnutia, ktoré sa tu prijímali, boli samozrejme nezávislé od účasti alebo myšlienok oficiálnych odborov.

Podarilo sa nám získať veľkú podporu od zvyšku CNT. Od Galície po Barcelonu sa po celej krajine organizovali stretnutia. Prišla aj ekonomická pomoc. Jedna z najdôležitejších vecí, a v konflikte kľúčová, bola veľká sila CNT v Puerto Real. Takže odtiaľ bolo najviac podpory. Boj podporovali aj ľudia z iných odvetví a odborových zväzov.

Dôležité je aj to, že hoci bolo v lodeniciach 4000 odborárov (jedna polovica v odboroch UGT blízkych Socialistickej strane a druhá v CC.OO, čo sú najväčšie odbory v Španielsku s väzbami na Komunistickú stranu), na všeobecných zhromaždeniach sa vždy prijímali návrhy CNT, ktoré boli v protiklade k návrhom iných odborov. A dodám ešte, že návrhy CNT boli prijímané vždy jednohlasne.

Po šiestich mesiacoch neustálej činnosti sa stalo to, že namiesto pôvodného plánu zatvoriť lodenice prišla nejaká práca. Išlo o osem lodí, ktoré mali byť opravené. To bol jeden z výsledkov neustálej aktivity.

Iným pozitívnym výsledkom bol slušný balíček pri predčasnom odchode do dôchodku vo veku 55 rokov, kde celý dôchodok bol 100% napojený na mzdy robotníkov, ktorí stále pracovali. To znamená, že ak došlo k nárastu miezd tých, ktorí ostali pracovať, narástli aj dôchodky tých, ktorí odišli do predčasnej penzie. Rast ich dôchodkov potom pokračoval podľa rastu miezd až do dosiahnutia veku 64 rokov. To bol dosť podstatný úspech.

Podarilo sa tiež zaviesť rotáciu ľudí. Ak by nebolo dosť práce, jedna časť zamestnancov by pracovala dva mesiace, zatiaľ čo druhá by mala voľno. Každý by ale dostával plnú mzdu. Potom by sa vymenili. Rotácia práce by sa diala na základe aktuálnej situácie, ale každý by dostával 100% mzdy.

Lodenice stále fungujú a je tam veľa práce, najmä čo sa týka dvojtrupových a ekologických lodí, ktoré sú výsledkom spoločných projektov Veľkej Británie, Francúzska a Španielska.

Rozhovor s členom CNT z lodeníc v Seville

(pre noviny CNT, február 2004)

Môžeš sa predstaviť?

Som robotník z firmy v dodávateľskom odvetví lodiarskeho priemyslu v Seville, aj keď hovoriť o dodávateľskom odvetví nie je veľmi presné, pretože sme zodpovední za 80% výroby lodí. Som tiež členom CNT v lodeniciach. V tomto rozhovore vyjadrujem môj názor, nie som hovorcom.

Je pravda, že námorný sektor je v kríze? Čo je príčinou krízy?

Príčinou krízy nie je slabá konkurencieschopnosť, vysoké náklady či konkurencia iných lodeníc. Príčinou je nekompetentná byrokracia v lodeniciach. Môžeme ukázať prstom na konkrétne osoby vo vedení, ktoré sú tam politicky dosadené, a na ľahostajných úradníkov, ktorí namiesto získavania trhov, objednávok, predaja či dohadovania zmlúv s REPSOLom, len tak sedia a čakajú, že im do huby začnú padať pečené holuby. My sme ukázali, že dokážeme dokončiť lode pred termínmi uzávierok. Problémom teda nie je konkurenčné prostredie. Od riaditeľov lodeníc žiadame, aby si robili svoju robotu, aby získavali objednávky a nečakali, že im spadnú z neba.

Navrhli ste nejaké alternatívne plány na zachovanie prevádzky lodeníc?
Nie.

Povieš nám o tom viac?

Nemusíme navrhovať alternatívu ku kríze, ktorú spôsobili oni. Je chyba vstupovať do vyjednávaní o reorganizácii, prepúšťaní, tajných dohodách o zatváraní podnikov a raste produktivity. Ak chcú plány, nech si trošku ponamáhajú mozgy. A môžu si byť istí, že ak sa nám nebudú pozdávať, tak sa proti nim postavíme.

Zúčastňujete sa vyjednávaní?

Zatiaľ nás nezaujímali. Diskusie, ktoré prebiehajú, nie sú fórom, kde by sa robili rozhodnutia. Ľudia, ktorí tam chodia, iba kecajú a pózujú alebo sa priživujú ako Zjednotená ľavica (koalícia leninistických strán) a PSOE. Odbory z podnikového výboru tam len mrhajú časom. Musíme vytvoriť iný druh odborárstva mimo toto prostredie, na periférii.

Ako sú rozložené sily v podnikovom výbore?

V sevillských lodeniciach pracuje pre skupinu IZAR len 300 ľudí. Lodenice prešli

že vodcovia odborov všetko odvolajú, alebo prinajmenšom pozastavia. Zvlášť zmierlivým jazykom hovorí UGT. Jej andalúzsky šéf Pedro Custodio González vo štvrtok povedal, že „politická situácia v krajine sa zmenila" a tým sa „situácia vrátila do normálu a obdobie napätia skončilo". Rozhodnutie ešte nie je úplne jasné, ale vedenie IZARu aj riaditelia SEPI pokračujú v tvrdej rétorike a konajú agresívne voči štrajkujúcim. Dokonca prepustili 10 členov podnikového výboru vo Ferrole, čo vyvolalo značné napätie.

Ďalšie štrajkové aktivity, ktoré vznikli v období boja v lodeniaciach

Štrajk vodičov autobusov firmy Comes

48-hodinový štrajk v Comesi z **21.-22. februára** bol veľmi úspešný. V Cádize premávalo počas víkendu len 20% autobusov. Tie, ktoré premávali, mali problémy s oknami, ktoré sa im nejako často rozsypávali;) Autobusy boli nakoniec úplne stiahnuté z ulíc. V marci pokračovali vyjednávania a miestne odbory hrozili ďalšími akciami v budúcnosti.

Štrajk v oceliarni Acerinox

Asi 3 000 zamestnancov oceliarne Acerinox v Cádize vyšlo **9. februára** do štrajku s cieľom dosiahnuť rast miezd a skrátenie pracovného týždňa. V pondelok 16. februára došlo vo fabrike k veľkému konfliktu, kedy asi 400 robotníkov obsadilo časť továrne a hlavnú bránu, aby zabránili vstupu autobusu s manažérmi a riaditeľmi. Nakoniec celý priestor vyčistila poriadková polícia slzotvorným plynom.

Po niekoľkých týždňoch sa štrajk zhoršil. Firma poštvala proti robotníkom v Španielsku svoje pobočky v iných krajinách. Oznámila, že zruší plán investovať 35 miliónov eur v továrni a presunie práce do prevádzok v Južnej Afrike a do Kentucky v USA, čo by z dlhodobého hľadiska znamenalo zatvorenie továrne v Cádize. Zdá sa tiež, že so štrajkujúcimi rozohrali hru „rozdeľuj a panuj". Chceli marginalizovať odbory a porušiť kolektívne zmluvy. 20. februára prišli s dvojnásobnou výškou pôvodnej ponuky, ak štrajk skončí. Týždeň predtým prišla ponuka s menšou sumou, ktorú všeobecné zhromaždenie pracujúcich odmietlo.

Štrajk sa skončil 9. marca. Rozhodlo sa o tom na zhromaždení robotníkov, kde 1048 hlasmi za a 382 proti bola prijatá dohoda, podľa ktorej sa bude vyjednávať o kolektívnej zmluve a lepšom odstupnom až po ukončení štrajku (zdá sa ale, že do mzdového systému sa pripletú aj denné normy a produktivita).

Spísal Jim Bradley (Revolutions per Minute), 2004
http://www.red-star-research.org.uk/rpm/huelga%20reports01.html

ORGANIZOVANIE SA ZA HRANICAMI PRACOVISKA: AKTIVITA V CELEJ KOMUNITE

Našou snahou bolo ukázať, že existuje súvis medzi takými čiastkovými problémami, ako napríklad budovanie golfového ihriska, problémy s daňami atď. V praxi to znamenalo napríklad, že sme sa snažili ukázať, že ekologické problémy nie sú len ekologickými problémami, ale že majú politický a sociálny základ. V posledných ôsmich mesiacoch sme spojili tieto rôzne sily a organizácie do spoločného projektu a zatiaľ to funguje veľmi dobre. Navrhujeme rôzne metódy boja pre rôzne typy problémov a rôzne organizácie, pričom dôraz sa kladie na ich aplikovanie v praxi.

Pokúsili sme sa tiež vytvoriť akúsi zárodočnú štruktúru priamej demokracie a participácie namiesto toho, aby nejakí ľudia z mestského zastupiteľstva prijímali rozhodnutia o veciach ako zdravotníctvo a školstvo. Všetky tieto otázky sa prediskutovávali na úrovni miestnych komunít a na sídliskách, takže procesom pyramídovej demokracie (zdola nahor), sme dokázali dostať myšlienky, nápady, otázky a problémy zdola na vyššiu úroveň, pričom sme získali prehľad o tom, čo si myslia všetky lokality."

Pepe Gomez, 1993

Otázky z publika:

Aké percento ľudí v CNT tvoria politicky presvedčení anarchosyndikalisti? Aké odporúčanie by ste dali nám tu v Británii?

V prvom rade, väčšina členov je v CNT z ideologických dôvodov a súhlasia s princípmi CNT. Veľa členov však prichádza do CNT z iných organizácií – z rôznych odborov a pod. CNT organizuje večerné kurzy na rozličné témy od ekológie a liberalizmu, až po demokratickú spoločnosť, takže je tu veľká miera vzdelávania, na ktorej ľudia sami participujú. Čo sa týka druhej otázky, je pre mňa ťažké odpovedať. Urobte niečo a uvidíte, aké ovocie to prinesie.

K všeobecným zhromaždeniam dochádzalo iba počas štrajku alebo pokračovali aj po ňom?

Všeobecné zhromaždenia majú permanentnú, dynamickú úlohu. Niekoľko rokov sme sa pokúšali vytvoriť zhromaždenia pre každú zmenu v každej továrni. V dedinách a v meste sa tieto zhromaždenia konajú naďalej. Pred asi dvomi týždňami prišlo na mestské verejné zhromaždenie okolo 2 tisíc ľudí. Tiež sa sústreďujeme na sídliská a ďalšie oblasti v okolí – snažíme sa, aby sa konali miestne, ale aj klasické veľké zhromaždenia.

CNT navštevuje každý týždeň rôzne dielne a továrne. Využívame prestávky okolo jedenástej, aby sme sa dostali do tovární a diskutovali s pracujúcimi o rozličných záležitostiach. To je ďalšia vec, ktorú robíme, chodíme a rozprávame sa s ľuďmi počas prestávok.

Máte kedykoľvek odvolateľných delegátov. Došlo niekedy k prípadu, že delegáti nezastupovali názory členov a boli odvolaní? Boli potom kvôli tomu demoralizovaní alebo naštvaní? Ako sa cítili, keď ich zbavili mandátu vykonávať úlohu?

Doteraz nebol nikto odvolaný. Ak by ktorýkoľvek delegát konal inak ako podľa rozhodnutí prijatých na všeobecných zhromaždeniach, bol by odvolaný a vylúčený zo zväzu. Každý delegát je však mandátovaný na určité obdobie, na 6 alebo 12 mesiacov, ale nikto zatiaľ nebol odvolaný preto, že by išiel proti záverom dohodnutým na všeobecnom zhromaždení.

Keď vezmeme do úvahy, čo ste urobili, ako reagoval štát, aby vás zastavil?

V obci Adre, ktorá je viac na východ, bola CNT, teda niektorí jej členovia, obvinení z účasti na lúpežnom prepadnutí. Toto obvinenie bolo použité ako zámienka na

rozhodli, že šéfovi dajú ochutnať trošku permanentného konfliktu.

5. marec 2004 - 10 000 až 15 000 lodiarov a ich podporovateľov kráčalo v piatok ulicami Madridu na demonštrácii zvolanej šiestimi hlavnými odbormi v lodeniciach: CCOO, UGT, CIGA, ELA, USTG a CAT. Bol to živý a bojovný pochod s obrovským množstvom odpálených výbušných žabiek (aj keď odboroví predáci prosili robotníkov, aby s tým prestali).

Vyskytol sa menší problém, keď na asi 15 antikapitalistov zaútočila poriadková polícia, keď išli po akcii domov. Pochod ako taký skončil pred sídlom SEPI. Jeden zo skandovaných sloganov znel „Si esto no se arregla, guerra, guerra, guerra; si esto no se apaña, caña, caña, caña!“, čo by sa dalo preložiť ako „Ak sa to nevybaví, vojnu, vojnu, vojnu; ak sa to nevyrieši, boj, boj, boj!”.

Odzneli zvyčajné prejavy, aj keď pár rečníkov hovorilo celkom dobre, že jedinou cestou ďalej je priama akcia. Keď sa objavili odboroví vodcovia José Maria Fidalgo z CC.OO a Cándido Méndez z UGT, mnoho demonštrantov spustilo hlasné „búúúú“. Méndez neustále omieľal, že štrajk „nie je politický“, ale len „vec pracovného sporu“. Až sa zdá akoby odboroví byrokrati hovorili jazykom z nejakej inej dimenzie.

21. marec 2004 - Po útoku v madridskom metre 11. marca, čo mal byť deň prvej ohlásenej akcie, boli všetky demonštrácie odvolané (trojhodinové štrajky sa ale konali). Lodiari z Cádizu sa zhromaždili pred budovami miestnej vlády v solidarite s obeťami útokov. Pracujúci z Puerto Real obstúpili most Carranza. Držali plagátiky odsudzujúce útok v metre, ale most neblokovali. Štrajkujúci zo Seville a San Fernanda stáli pred bránami lodenice s transparentmi proti terorizmu.
Po výhre PSOE vo voľbách 14. marca sa na utorok 23. marca dohodlo stretnutie šiestich odborov z IZARu. Má sa rozhodnúť, či sa bude alebo nebude pokračovať v naplánovaných akciách (zajtra by sa mal konať trojhodinový štrajk). Sú tu náznaky,

všeobecné zhromaždenie, ktoré dalo návrh polícii: pustite ho a my prestaneme bojovať. Behom hodiny bol na slobode.
Podľa toho, čo vidím, si myslím, že jedna z vecí, ktorá zásadne zhoršuje obranný boj lodiarov, je účasť dvoch najväčších odborových zväzov - UGT a CC.OO (IZAR vznikol z 2 firiem, v každej bolo iné odborové zástúpenie), ktoré začali vyjednávať s vlastníkmi o dohodách, ktoré poškodia pracujúcich. Udržiavajú tiež staré známe rozdeľovanie robotníkov namiesto ich zjednocovania. Oficiálni zástupcovia sú vnímaní ako „zapredanci" firmy, ktorí idú ruka v ruke s vedením a chcú vziať štrajkujúcim kontrolu nad bojom. CNT je nadšená zo spôsobu, akým tieto akcie vytvorili nový pocit jednoty medzi robotníkmi (čiastočne preto, lebo sa organizujú otvorené zhromaždenia). Všetky tieto štrajky boli divokými štrajkami. V marci sa chystá aj „oficiálna" akcia a odmietnutie pracovať nadčasy.

Z letáku CNT, ktorí sa šíril v lodeniciach v Seville:

„Hovoríme: vyvíjajme nátlak a zároveň vyjednávajme. Je to predsa to, čo hovorí zdravý rozum, nie? Odbory, ktoré sa starajú o firmu viac ako jej majiteľ, sú slabé odbory. Odbory, ktoré viac vyjednávajú, ako vyvíjajú nátlak, sú slabé odbory. Odbory, ktoré sú závislé od dotácií a štátnej podpory, sú slabé odbory. Odbory, ktoré rozdeľujú záujmy a jednotu pracujúcich, sú slabé odbory. Dnes sa toto všetko deje. Vždy, keď sa to stane, odbory končia viac a viac zdiskreditované a záver a jediná cesta von je sociálny konflikt. Vždy sme to vedeli: keď zlyhajú iné prostriedky, dvere nám otvára prenesenie boja do ulíc a politický tlak."

24. február 2004 - Pokojný pondelok s 3 500 „astilleros" z lodeníc Fene a Ferrol na juhu Španielska (La Coruňa) pochodujúcimi cez Santiago (hlavné mesto Galície). Na budovu miestneho parlamentu, kde rokovali odboroví predáci s ministrom práce, bolo vystrelených niekoľko raketiek.

2. marec 2004 - Lodiari z Puerto Real (Cádiz) boli ráno opäť v uliciach a niekoľko hodín blokovali hlavnú cestu do Cádizu. Znova sa im postavili obrnené transportéry a paľba gumovými projektilmi. Po zásahu ložiskami odpálenými katapultmi však v nemocnici skončilo aj pár fízlov.

Policajti zostali zaskočení, lebo na dnes neboli ohlásené žiadne akcie. O ôsmej ráno však robotníci zvolali všeobecné zhromaždenie v lodenici a rozhodli sa, že vyjdú do ulíc. Šéf SEPI, ktorá kontroluje štátny podiel v lodeniciach IZAR, včera oznámil, že majú na výber len z dvoch možnosti: buď prijmú predchádzajúcu ponuku alebo sa pustia do „permanentného konfliktu" (zdalo sa mi to od neho dosť hlúpe...). Odborový predák v lodenici povedal, že odbory nemajú pod kontrolou pracujúcich počas zhromaždení a že robotníci sa

zatýkanie členov CNT a pokus o zničenie celej organizácie. CNT bola od roku 1975, keď vyšla z ilegality (po smrti Franca a skončení diktatúry, ktorá tu bola od roku 1939) obeťou rôznych represií a pokusov o zničenie.

Odpoveď polície na protesty - obušky a slzotvorný plyn

Kládli sme dôraz na to, že ak má dôjsť k nejakým násilným činom alebo priamym akciám, tak by sa na nich mala zúčastňovať samotná obec. Nerobili sme zo seba skupinu nejakého predvoja, ktorá pôjde a bude konať. Do akcií boli zapojené celé dediny a mestá a každý, koho sa týkali. Na násilí alebo priamych akciách sa podieľali všetci.

Ja sám a ďalší kamaráti sme boli obvinení napríklad zo spôsobenia škody vo výške 15 až 20 milión pesiet. Mal som napichnutý telefón a podobne.
Toto sa stalo mne a ďalším kamarátom. Išlo o konkrétnu snahu kriminalizovať členov CNT, zvlášť tých najviditeľnejších.

ROZHOVOR – O ÚČASTI ŽIEN
(z časopisu Icaria vydávaného CNT)

Ako a prečo sa ženy z Puerto Real začali zapájať do boja v lodeniciach?

Začalo to tým, že jedna z nás si všimla, že sme prepracované a doliehajú na nás boje našich mužov, ktorí každý utorok konfrontovali políciu a dostávalo sa im represie v lodeniciach, zatiaľ čo médiá ich nazývali teroristami. Táto žena sa chytila iniciatívy a začala budovať kontakty so susedmi a priateľmi. Oni na oplátku pomohli tým, že sa skontaktovali s ďalšími skupinami žien a každý utorok vychádzali do ulíc s megafónom, aby demonštrovali a stretli sa s ďalšími ženami, ktoré pociťovali problém v lodeniciach. Boj v lodeniciach viedli muži, no nás to ovplyvňovalo rovnako ako ich. Nešlo ani tak o demonštrácie vyjadrujúce podporu, skôr to boli naše vlastné demonštrácie, pretože sme boli závislé od miezd mužov.

CNT na demonštrácii v uliciach Puerto Real

Prečo sa boj rozvinul nezávisle od mužov?

Pretože tu neboli – boli v lodeniciach, do ktorých ženy nemali prístup, takže náš boj prebiehal v meste. Vo štvrtok, kedy sa boje mužov presunuli do mesta, sme šli demonštrovať spoločne s nimi, vďaka čomu sa nám podarilo vytvoriť dosť veľkú skupinu autonómnych a nezávislých žien.

O aký typ organizácie išlo?

Mali sme volenú 6-člennú koordinačnú radu, ktorá nerobila žiadne rozhodnutia. Iba koordinovala. Rozhodovalo sa na všeobecných zhromaždeniach, ktoré boli v stredu, kde ľudia prichádzali s návrhmi a hlasovali o nich zdvihnutím ruky.

Koľko žien bolo v skupine?

Počet kolísal. Začali sme so stovkou a dosiahli až 500. Symbolom nášho boja bola križovatka, kde sa končila diaľnica National IV, ktorú sme chodili blokovať.

V San Fernando zablokovali demonštranti železničnú trať. Počas demonštrácií v Seville a Cádize bolo na políciu odpálených vyše 100 podomácky vyrobených raketiek, vrátane nových kovových diskov v tvare polmesiaca, ktoré spôsobujú vážne zranenia rúk (v Cádize prišiel jeden policajt o prst). Katapultmi bolo na políciu vystrelených mnoho veľkých okrúhlych guľových ložísk a šípok.

Príčinou štrajku je hrozba prepúšťania a pracovné podmienky 11 000 pracujúcich z 10 oblastí vrátane Andalúzie, Astúrie, Valencie, Galície, Madridu a Baskicka. Demonštrácie sa konali aj v La Coruñi (4 000 ľudí) a Oviede. Zhruba 1 200 štrajkujúcich v Bilbao (lodenice Sestao) blokovalo zapálenými pneumatikami diaľnicu Bilbao-Santurce.

21. február 2004 - Po veľkých pouličných stretoch v Cádize a Seville začiatkom týždňa (po ktorých nasledovali nebývalé akcie polície a bezpečnostnej služby z lodeníc, ktorí prehľadávali každého, kto odchádzal z lodeníc v Cádize a fotili si ich pri prechode hlavnou bránou, pričom neskôr sa ešte zistilo, že polícia namontovala 2 kamery a 5 mikrofónov blízko miesta, kde sa konali všeobecné zhromaždenia) sa situácia na juhu trocha upokojila. Inými slovami, veci sa chytili oficiálne odbory. Konali sa masívne pokojné demonštrácie v Seville, v Manises (štvrtok 19.2.) a v Cádize (piatok 20.2.).

Včerajšia demonštrácia asi 6 000 ľudí v Cádize bola celkom zaujímavá, lebo sa k nej pridali aj robotníci z automobilky Delphi, dopravnej spoločnosti Comes (ktorí dnes tiež vyšli do štrajku ohľadom miezd) a tabakárne Altadis, ktorej hrozí zavretie. Zdalo sa, že majú veľkú podporu ľudí z mesta a okolitých štvrtí, a to aj napriek veľmi nepríjemnej polícii a vytrvalému dažďu.

Polícia oznámila, že po utorkovej blokáde nepustí už nikoho na most Carranza, no robotníci sa naň aj tak vydali a prešli, lebo polícia nakoniec ustúpila. Odbory zvolali na budúci týždeň „týždeň bez protestov", ktorého cieľom bude „informovať verejnosť".
Začiatkom marca sa majú začať vyjednávania.
Aby sme ale nepredbiehali, 1 200 robotníkov z lodeníc v Bilbao vyšlo do ulíc vo štvrtok 19. februára a zapálenými pneumatikami (znova) zablokovali diaľnicu Bilbao-Santurce. Polícia bola tentokrát dosť násilná, 30 štrajkujúcich zranila gumovými projektilmi a použila slzotvorný plyn.

O akciách rozhodujú štrajkujúci na všeobecných zhromaždeniach. Je vidieť jasný rozdiel medzi názormi radových robotníkov a zástupcov oficiálnych odborov (ktorí sa veľmi snažia zastaviť ďalšie pouličné akcie). Počas veľkých konfrontácií v lodeniciach v Seville 5. februára, kedy bol jeden štrajkujúci zatknutý, vzniklo improvizované

Druhá časť

Nové boje v španielskych lodeniciach v roku 2004

Chronológia udalostí (február-marec)

Španielske lodenice sa stali od začiatku roka 2004 do marcových volieb (a útokov v madridskom metre) otvoreným bojiskom proti mzdovým normám a nedostatku práce pre 11 000 robotníkov zo štátom kontrolovaných lodeníc IZAR. Cádiz na juhu a Bilbao na severe boli ohniskami najväčších konfliktov. Ostré štrajky a ďalšie akcie sa však konali aj v iných oblastiach. Okrem pracujúcich zamestnaných IZARom je tu ďalších 60 000 ľudí v dodávateľskom sektore (často ide o subdodávateľov) a 36 000 vo vedľajších odvetviach. Španielske anarchosyndikalistické odbory CNT sa vo veľkej miere angažovali v dodávateľských firmách pri lodeniciach v Seville a Puerto Real, aj keď po nedávnom prepúšťaní sa ich vplyv zmenšil. Dianie z februára a marca chronologicky opísal v roku 2004 Jim Bradley z projektu Revolutions per Minute:

18. február 2004 - V Španielsku prebieha množstvo ostrých akcií v priemyselnom sektore, vrátane celonárodného štrajku lodiarov, ktorý sa začal tento týždeň. Robotníci z lodeníc IZAR v Puerto Real (Cádiz) sa včera znova stretli s políciou na moste Carranza (k bojom došlo aj 5. a 6. februára). Spor v lodeniciach sa ťahá už rok, no konfrontačnú podobu nabral až v posledných mesiacoch.

38 štrajkujúcich utrpelo zranenia po tom, ako polícia spustila paľbu gumovými projektilmi a použila slzotvorný plyn na demonštráciu pri bráne do lodeníc v Seville. Ako barikáda bola použitá zapálená dodávka.

18. február 2004 v Puerto Real

Boli v „kolektíve" nejaké ženy, ktoré neboli závislé na mzde muža pracujúceho v lodeniciach?

Väčšina žien je z rodín robotníkov z lodeníc. Ale sú tam aj ženy z iných rodín.

Išlo o prvú skúsenosť žien s priamymi akciami v uliciach?

V kontexte kolektívu 6 žien áno.

Ako ste sa pozerali na násilie v Puerto Real, o ktorom informovali médiá?

Ako sme sa pozerali na násilie? Jediné násilie, ku ktorému tu došlo, bolo násilie polície, a bolo skutočne brutálne. Najbrutálnejšie bolo v okolí „Cartabon", čo bol náš „Vrch mučeníkov". Chcela by som povedať, že policajti sa s nami vôbec nemaznali preto, že sme ženy. Náš boj nespočíval len v utorkových akciách. Išlo o každodenný boj s „poriadkovými silami". Pokúšali sme sa to vysvetliť aj ostatným ženám. Dostali sme podporu a telegramy od feministických organizácií, združení politických väzňov a Zhromaždenia žien mesta v Cordobe... Stále je tu však kopec práce, ktorú treba urobiť.

ROZHOVOR – PO ŠTRAJKU...

(s Pepe Gomezom pre noviny francúzskej CNT, leto 1987)

Dosiahli ste teraz isté ústupky, konkrétne kontrakt na stavbu jednej lode. Nie je tu teraz riziko demobilizácie pracujúcich?

Po poslednom všeobecnom zhromaždení 9. júla, ktoré zvolali všetky odborové sekcie (CC.OO, UGT, CNT, CAT), sme prerušili vzťahy s ostanými odborovými zväzmi, pretože chceli podpísať dohodu, ktorá bola horšia ako tá predošlá. Rozhodli sme sa, že budeme pokračovať v boji a pripravovať generálny štrajk v celej priemyselnej zóne regiónu Cádiz. Týždeň na to sme zvolali zhromaždenie, ktorého sa zúčastnilo asi 1 500 robotníkov.
Veľmi dobre si uvedomujú, že kontrakt na stavbu lode je výsledkom ich boja. Keďže ostatné odbory a podnikové výbory už nechcú zvolávať žiadne všeobecné zhromaždenia, CNT má niekoľko mesiacov na organizovanie stretnutí v celom okrese, pričom boj sa trocha utíši. Môžeme otvorene vyjadriť náš nesúhlas s podpísanými dohodami a odmietnuť rozhodnutie ostatných odborov nezvolávať všeobecné zhromaždenia. Chceme ukázať, že jedna loď nič neznamená... Keď prejdeme celé Puerto Real, zvoláme všeobecné zhromaždenie všetkých obyvateľov. Ak sa k nám nepridajú ostatné odbory (radi by sme ho zvolali spoločne s nimi), verejne ich odsúdime v mene CNT.
Chceme konať ruka v ruke s tým, čo budeme robiť v októbri, novembri a decembri a neskôr spoločne s tisíckami ľudí, ktorým vláda pred tromi rokmi sľúbila nové pracovné miesta alebo finančné odškodnenie, ak pôjdu do FPE (Národný fond podpory zamestnania – umožňuje prijímanie 80% základnej mzdy po dobu troch rokov). Vieme, že svoj sľub nedodrží, takže v celej krajine sa dajú očakávať dôležité boje.

Čo si myslíte, že sa stane v situácii, kedy sú najväčšími odbormi UGT a CC.OO?

Pripravili sme stretnutia so všetkými malými odborovými zväzmi, ako napríklad Ľavicovým smerom v Astúrii, ktorý je hlavnou silou v malých a stredne veľkých lodeniciach s prestížou, akú má napríklad CNT v Puerto Real; s nacionalistickým zväzom INTGA, ktorý je nacionalistický zväz v Galícii s dobrou základňou; so zväzom CAT z Euskalduny v Baskicku, kde má veľký vplyv... Keby sme zjednotili náš potenciál, mohli by sme zmobilizovať 20-30 000 lodiarov mimo byrokratických odborov. Budeme mať stretnutia bez prítomnosti UGT a CC.OO, ktorí dávajú prednosť sociálnemu zmieru so štátom a šéfmi. Aj keď zatiaľ nepodpísali nový plán, dospeli už k tichému súhlasu.
Protiklady sa prejavia najmä pri CC.OO. Napríklad v lodenici ASTANO (Astúria) je väčšina robotníkov v CC.OO. Budú musieť zvolať všeobecné zhromaždenie a ak v tom čase urobíme kus informačnej práce a naša výzva bude dostatočne silná a jednotná, budeme môcť vyvinúť stratégiu priamej akcie v postihnutých oblastiach – čo sa osamote robí ťažko.

Prečo je také ťažké uskutočňovať akcie CNT?

Poviem príklad. Keď sme zvolali posledné všeobecné zhromaždenie v Puerto Real sami bez iných zväzov, guvernér regiónu na nás poslal policajtov z celej Andalúzie. Od začiatku bola z aktov terorizmu, vandalizmu, násilia atď. obviňovaná jedine CNT. Guvernér využil to, že sme urobili výzvu osamote, aby tvrdo zaútočil na našu organizáciu.
Najmä teraz musíme byť opatrní, aby sme si udržali to, čo sme získali, nenechali sa izolovať a vyhli sa policajným provokáciám. Najdôležitejšie pre CNT v Puerto Real je, že boj a radikalizácia pokračujú naďalej prostredníctvom všeobecných zhromaždení a komunít. Naša úloha je organizovať prostriedky na obranu všetkých pracujúcich.
Náš názor je, že po lete sa síce boj rozšíri, ale pokiaľ ide o budúcnosť a základnú otázku presunu pracovných miest, nemyslíme si, že vyhráme. Rozloženie síl dnes nahráva Socialistickej strane, ktorá sa môže spoľahnúť na UGT, aby utlmili sociálne protesty, a CC.OO, ktorá pôsobí radikálnym dojmom, ale v praxi pripravuje pôdu pre Komunistickú stranu a jej volebný projekt v rámci „Zjednotenej ľavice". Preto je pre nich dôležité, aby demobilizovali pracujúcich a udržali ich závislými na politikoch. Sú však vo veľkej finančnej kríze, ktorá sťažuje fungovanie ich vlastnej byrokracie. Ak aj neuspejeme, konflikt vytvára revolučnú dynamiku. Veľa členov CC.OO roztrhalo svoje členské preukazy a vstúpilo do CNT. Je jasné, že k presunu pracovných miest dochádza celosvetovo a že dnešná situácia nahráva kapitalizmu. Boje, ktoré v posledných 10 rokoch išli príkladom a ktoré viedli samotní robotníci, a skutočnosť, že sami v realite videli, ako sú manipulovaní, frustrovaní a zrádzaní, to všetko vytvára základ, z ktorého môžeme rásť a budovať ozajstné organizácie, ktoré budú odporovať štátu a šéfom.